

uheldig Retning; jeg troer ikke, at man med Hensyn hertil behøver at have et særdeles nøjagtigt Kjendskab; naar man kun i det Hele vil følge, hvad der foreligger Offentligheden, vil man være istand til at kunne overbevise sig derom. De sidste Dage have bragt os et Exempel, der forekommer mig at være slaaende for dem, der hidtil have benægtet Nødvendigheden af, at Forholdene fordrede, at denne Sag hurtigst muligt førtes til Ende, og dette Exempel er en Fæsteauktion, som nylig har fundet Sted paa et af vore Grevskaber. Disse Fæsteauktioner have faaet deres Dom. Den høitærede Indenrigsminister har saaledes i den Plan, som han forelagde Landbocommissionen, ligefrem erkjendt, at den offentlige Mening havde nødt dem, som havde begyndt med disse Auktioner, til igjen at lade dem falde; men nu seer man, at de igjen begynde at rejse sig, og det Exempel, jeg har tilladt mig at nævne, vil maaffee opfordre flere Gods-eiere til at gaae samme Vej. Det er bekjendt, at man ved den omtalte Fæsteauktion har vidst at indvinde en Sum af 9300 Rd. for en Gaard paa 45 Td. Land af en Fæster, som kun var nogle og fyrgethyve Aar gammel. Men foruden dette, som vel er det meest graverende Exempel, vi have i den Retning, kan man vel sige, at Tilstanden hele Landet rundt mere og mere udvikler sig i samme Retning. Men ikke nok hermed; denne Tilstand medfører jo tillige mange forskjellige, overmaade skadelige Virkninger i andre Retninger. Der er en Frygt og Ungstelse tilstede om, hvad Fremtiden vil bringe i disse Forhold, der voxer Dag for Dag i en overordentlig Grad. Forholdene paa flere Godser vise jo ogsaa, at Fæsterne have Grund til at nære Bekymringer for Fremtiden. En anden Indenrigsminister (Rosenørn), som i det nævnte Aar efterfulgte den nuværende høitærede Minister, har i saa Ord særdeles træffende characteriseret denne Tilstand, idet han har sagt, at Fæstevæsenet hos os var et Hazardspil, hvorved Godseierne til Slutningen altid vilde vinde; det er, som sagt, meget træffende betegnet, og dette Hazardspil medfører for hvert Aar, der gaaer hen, inden

Loven kommer ud, Tab af flere Tønder Guld for Bondestanden.

Dette var, hvad jeg skal tillade mig foreløbig at antyde angaaende Retfærdigheden og Nødvendigheden af denne Lovs hurtige Gjennemførelse. Der er en Indvending, som jeg ogsaa skal tillade mig at opholde mig et Dieblif ved, og det er den, at Loven endnu ikke skulde være betimelig, fordi de frivillige Salg af Fæstegods omkring i Landet have en saa god Fremgang, at man skal see Tiden an. Naar man undersøger Forholdene, saa vil man finde, at de fleste Salg af Fæstegods i Forhold til Fæstegodssets Størrelse ere foregaaede i Jylland og, hvad Derne angaaer, paa Lolland. Naar man altsaa vil tage Sagen ret i Diesyn, saa maa man udstille Jylland og tage Forholdene paa Derne for sig. Sammenligner man nu de Tal, der ere offentliggjorte, deels om Fæstegodssets Størrelse og deels om hvad der deraf er solgt ved frivillig Overeenskomst, saa troer jeg, man vil blive nødt til at indrømme, at disse frivillige Salg ingenlunde ere foregaaede i en saadan Grad, at de skulde kunne bevirke, at denne Lovs Vedtagelse blev udsat.

Det er jo naturligt, at naar enkelte Godseiere bestemme sig til at sælge, saa kan det, naar man sammenligner de i eet, to eller tre Aar foregaaede Salg med det Øvrige, see ud, som om de frivillige Salg vare i god Gang; men naar ikke Antallet af de Godseiere eller Besiddere af Fæstegods, der sælge, voxer, saa er det naturligt, at efterhaanden som de Fæstere, der ville og kunne kjøbe af de Enkelte, der sælge, blive færre og færre, ville disse Salg forsvinde, og naar Andre ikke følge Exemplet og ogsaa begynde at sælge, saa staaer man stille dermed. I Aarene 1850, 1851, 1852 og 1853 har det saaledes været Tilfældet, at nogle Godseiere have sølt sig opfordrede til at sælge, og da ogsaa de vedkommende Bønder have været vilige til at kjøbe, saa har der i disse Aar fundet saamange Salg Sted, at det saae ud, som om man var gaaet godt paa Gled. Men lad os spørge, om Noget senere, foruden dem, som dengang havde begyndt at sælge, har i noget Antal, som det er værd at tale om, be-